

Солун 1925 чылдын август 31-де үнүп эгелээн

ШЫН

№ 105 (15325)

1994 чылдын июль 19, вторник

Ат салган шагы 21.45. Садаг өртөз 150 рубль.

Бюджет хандырылгалыг черлерин ажилдакчыларының күш-ажылын төлээр талазы-биле Чаңгыс аай тариф четкизиниң тариф хемчээлин (шалыңнарын) бедидер дугайында

Россия Федерациязының Чазаның доктаалы

1994 чылдын июнь 30, № 759

Москва хоорай.

Россия Федерациязының Чазаның доктаалы бола: 1. Федералдыг бюджеттен, сан-хөөгүттүп турар бюджеттен хандырылгалыг бодуругелерин, организацияларның болгаш албан черлериниң ажилдакчыларының күш-ажыг төлөвириниң талазы-биле Чаңгыс аай тариф хемчээлин (шалыңнарын) бирин разрядын 1994 чылдын июль 1-ден эгелээш айда 22400 рубль хемчээлдиг кылдыр доктаат. 2. Бо доктаалдын 1-ги пунктунун өзүгаар улгаттырган тариф хемчээлдерин (шалыңнарын) көвүдери бола: 16600 рубль — бирин разряд; 12000 рубль — ийгин разряд; 6000 рубль — үшкү разряд; 3000 рубль — дорткү разряд.

3. Россия Федерациязының субъектилериниң бюджеттерин

ниң күсели, биле сан-хөөгүттүп турар бодуругелерин, организацияларның болгаш албан черлериниң ажилдакчыларының тариф хемчээлдерин (шалыңнарын) Россия Федерациязының Президентиниң «1994 чылда Россия Федерациязының республика бюджетин доктаалы болгаш Россия Федерациязының субъектилериниң бюджеттерин биле ханылааны дугайында» 1993 чылдын декабрь 22-ле № 2268 Чарлынын 4-ку пунктузун өзүгаар бо доктаалдын 1-биле 2 пунктларын барымдаалап улгаттырар. 4. Россия Федерациязының Сан яамызы бо доктаалда айттырган хемчелерни боттандырыр, биле холбашкан чаргылардын акшаландырырының турумун болгаш үндешинерин толдарар.

Россия Федерациязының Чазаның Даргазы В. ЧЕРНОМЫРДИН.

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯЗЫ ФЕДЕРАЛДЫГ ХОЙЛУ Күш-ажыл төлөвириниң эң эвээш хемчээлин бедидер дугайында

1994 чылдын июнь 22-де Күрүне Думазы хүлээп алган. 1994 чылдын июнь 24-те Федерация Чөвүлели бадылаан.

1 чүүл. Күш-ажыл төлөвириниң эң эвээш хемчээлин 1,4 катап улгаттырар болгаш ону 1994 чылдын июль 1-ден эгелээш, айда 20.500 рубль түнге доктаат. 2 чүүл. Бо федералдыг Хоойлунун 1 чүүлү-биле доктааттыган ажил төлөвириниң эң эвээш хемчээлин күштүг болдуруу бола:

бюджет үндешинеринден сан-хөөгүттүп турар бодуругелер, организациялар болгаш албан черлерин — чогуур бюджеттерин күсели-биле; өске-даа бодуругелер, организациялар болгаш албан черлерин ол сорулгаларга боттарынын акша-хөргенлерин дилеп тыпканын чергез-биле 1994 чылдын сентябрь 1-ге чедир. 3 чүүл. Дээди профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлериниң студенттеринге, ортумак

болгаш эге профессионал өөредилге албан черлериниң сургуулдарына, дээди профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлериниң чанында аспирантурада болгаш эртем-шинчиле албан черлеринде өөренип турар аспирантыларга стипендиялар, чогуур акша төлөвирин болгаш өске-даа социал төлөвирин бо федералдыг хоойлунун 1 чүүлү-биле доктааттыган күш-ажыл төлөвириниң эң эвээш хемчээлин барымдаалап, Россия Федерациязының хоойлугу дугайында дүштүр 1994 чылдын июль 1-ден эгелеп улгаттырар.

4 чүүл. Бо федералдыг хоойлунун 3 чүүлүнде көрдүнгөн хемчелерни боттандырып чорудары-биле холбашкан чаргы-далдары оларны акшаландырырының күштүг бооп турар үндешинерин күсели-биле кылдыр. Россия Федерациязының Президентин Б. ЕЛЬЦИН. 1994 чылдын июнь 30. № 8-ФЗ.

ПРЕЗИДЕНТИНИҢ БАЙЫР ЧЕДИРИШКИНИ

Россияның кик-боксинг талазы-биле чемпион Сергей Кууларга, Россияның кик-боксинг талазы-биле чемпионнадын хүлер медалының эдилекчизи Оолак Сатка, Тренери Семен Дажин-Серенович Монгушка өргин өнүктүр.

Россияның кик-боксинг талазы-биле чемпионнадын сизлерниң тиилелгенер — анаа-ла бай чалай чаа медээ эвес-тир. Ол дээрже бистин аныктары, выстын салым-чаанынын, талантынын, бистин чогуу-вустун кайгамчык арга-курлаарынын херезин-дир. Бистин тыва анык оолдар, кыстарымыз ажал-херекти шуугуур болгаш ылаптыг сегирип алыр болза, боттарынын сорулазын чүткүлдүг бар чоругу болза, олар дыкка хөй-чүчүл чедир болза чүвөгө сизлер чогуур үезинде бадыткадынар.

Силерниң тиилелгенер силерниң мун-мун үе-черелеринерге боттарынын күжүгү болгаш аргаларына бүзүрелди немер турар деп чүвөгө бүзүрээр мен. Олар чүгүле спортка эвес, а өөредилгезе, күш-ажылга, уран чүүлге болгаш эртемге-даа кымнын-биле-даа денге маргыжыга чара-жазалап болур дээрзинге кезээде чигинмеди чорам мен. Ону чедип алырыга чаңгыс чүүл херек — ажал-херек болуп бүрүп-биле бедилгени херек каныгы-даа алгаз, күрүк эр эрттирер чоруктун, арага-ларга сундугарынын, хулгаңыгар чоруктун херек чүүл. Чүгүле инчан бис тыва нациянын адыг сакпас бис. Чүгүле инчан бис адыг-тургун байдалан уштуруп, бай-байлак Тываны тургузар, боттарымыз чараш болгаш күштүг кижилер болур бис. Бис ындыг сорулганы ыркык келер үезе эвес, а бо чоокку чылдарда

Силерниң чедип алган чедипкинилер дээш белдирдим. Европаның, Азияның база делегейин-даа чемпионнагыраа чача-чач тиилелгенер күздүм. Бир эвес силер спорт талазы-биле мурундагы эштериниң чыгарыларын каттапас болунар, тиилелгенер силерге албан келер деп чүвөгө бүзүрер тур мен.

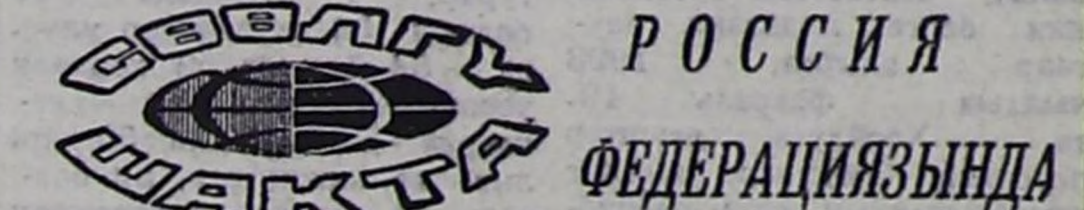
Тыва Республиканың Президентини Ш. ООРЖАК.

ПРЕЗИДЕНТИНИҢ КАДЫҢШЫЛ БАЙДАЛЫ ЭКИЖЭЭН

Тыва Республиканың Президентини Ш. Д. Ооржак ээги арааның нерв үрелишкенин эмнеткен сөлдүндө, дүүн өмнелген үнүп келген. Чыл бүрүле хыналда кылдыр эмнелгенни диспансер пинтигезин Президент ол үезде база эрткен.

Президентиниң кадыңшыл байдалы эки болгаш дүүн, лонделектикте бодуңуң албан-хүлээлелерин күсөдип кырыптар.

Тыва Республиканың Президентиниң парламента алабаны.

ЧАА ҮЕ-ЧАДАДА

Делегейниң эң улуг үлет-дүрүг чеди чурттарынын удуртукчуларын Неаполитанга болган ужуражышкын Россияның Президентини Борис Ельцин оларнын аразына кады ажылдап, хөдөлүрүн шынар талазы-биле чаа үе-чадазы кылдыр үнелеп турар. Делегейниң политиктиң айтыргаларын бир-ле дугарында сес чурттуң кыржылган-биле чуугала-жып көргөниң Президент «Российская газета» солуну

нуң айтыргаларына харыялаш, демделгезе. Неаполитанга ужура-жышкына Россияда реформаларны мурундагы-ышкаш эвес, а дең уяур-у-калыг кылдыр чуугаалашкан бооп турарын ол айткан. Борис Ельцин биле ботта турары-биле, ол доктаа реформаларның чедилгенинин болуру бөгү делегей нинтилежилгезиниң нинти сонуургалы бооп турарынын херезин-дир.

Төлевилелди хүлээп албаан. Эрткен неделеда «1994 чылдын июль 1-иниң соода РФ-тиң күрүне болгаш муниципалитет бодуругелерин хуужуудуларынын күрүне программанын хүлээп алдыр дугайында» федералдыг хоойлу төлевилели бадылаанын соода Күрүне Думазы хүлээп албаан билдинчир. РФ-тин Чазаның кирип келгени ол төлевилел дээш чүгө 91 депутат бадылаан, 186-э үдүр болган.

Шыңгы саналонал сол. БУДУРУЛГЕ ДЕННЕЛИ КУДУЛАВЫШААН

Амгы үезде чуртта нарын экономиктиң байдал бо чылдын федералдыг бюджетти күөсүдеринге салдарын чедирген. Ол дугайын РФ-тин Сан яамызы болуңун калак табылгырды түнелгиле толдаргай айткан, ону Күрүне Думазынын депутаттары аразына тараткан. Бүдүрүлгенин хемчээлинин кудула-

рының үргүлчүлүдү турары, үндүрүг төлөкчилериниң сак-хөв талазы-биле аар байдал бюджеттиң оруула кездине болгай салдарын чедирген түнелгиле үндүрүлгенин болгаш төлөвириниң планнаттыган депленине чептээниң ол документте айттыр.

ИНФОРМАЦИЯ СИСТЕМАЗЫ АЖЫЛДАП ЭГЕЛЭЭН

Россияның шимчeves хөргөн болгаш акшаландырышкын агентиле Россияда шимчeves ат-хөргөн рынонда байдалды долзуу-биле көргүзөр сорулганы салган. Ол талазы-биле ажал чедилгенин чоруп-лаа ту-

рар чурттуң 20 ажал регионнада чуртталга черлерин, чер уастоктарын салды турарынын дугайында информацияны чурттуң ижи бүрүзү билди алыр арганы берип турар информация системазы ажалдап эгелээ.

ТЫВАДА ЧОННУҢ ПЕНСИЯ ХАНДЫРЫЛГАЗЫНДА ЧАА ЧҮҮЛДЕР

Тыва Республиканың девискээрин Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына болгаш оларга деңизин черлерге хамаарыштырган-биле холбаштыр хөй айтыр-ларга тайыларын бээрнелер чогуурлап бистин солун редакциязында дилеп турар. Ыңчангыш ол денештирип республиканын чоңунун пенсия хандырылгалыг кыдыкы салдарлыг болурунга хамаарыштыр тайыларын бээрнелер Тыва Республиканын Чонун социал камгалап аямызын пенсия хандырылгалыг талазы-биле организацион-методиктиң килдинин начальниг Светлана Дырткы-Караевна ТАМЧАЙДАН журналист Алексей Дугержаа дилээ. Оң деглереңгит тайыларын моңг алаанда паралавымыс.

«Тыва Республиканың девискээрин Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына болгаш оларга деңизин черлерге хамаарыштыр дугайында» Россия Федерациязының Президентиниң 1994 чылдын май 16-да № 945 Чарлыг хүлээп алганы-биле хоойлунун «Кыдыкы Соңгу чүктү районнарында болгаш оларга деңизин черлерге ажилдап база чурттап турар кижилерге күрүне магалалдарын болгаш компенсация эгиндики черлерин дугайында» Россия Федерациязынын 1993 чылдын февраль 19-та Хоойлунун (он ияй) 19-та Хоойлу деп олчулар (аала) бистин республиканын девискээринге бүрүп-биле ажаллаар.

Ыңчаарга «РСФСР-де күрүне пенсияларын дугайында» РСФСР-ниң 1990 чылдын ноябрь 20-де Хоойлузу-биле черелештир (он ияй) — пенсиялар дугайында 1990 чылдын ноябрь 20-де Хоойлу деп аала) 1993 чылдын февраль 19-та Хоойлу бистин республикага күштүг болуп эгелээни ол.

Пенсиялар дугайында Хоойлуудан 14 чүүлүн 1-кезээне болгаш 1993 чылдын февраль 19-та Хоойлуунун 25 чүүлүн дүштүр пенсияга үнер өрге алырынга эр-даа, херезин-даа улуска хамаарыштыр Кыдыкы Соңгу чүктү районнага ажилдап 15 календарлыг чылдан эвээш эвес, ол айттынган районнага деңизин черлерге ажилдаанын 20 календарлыг чылдан эвээш эвес болуп ужурулду. Ыңчаарга пенсияларын эр кижилерин 55 хардан, херезинерин — 50 хардан эвээш эвес назы четкен, эр кижилерге 25 чыл-

хөжүлдешиниң талазы-биле моңг мурунда ажалдап турган күрүне комитетиниң 1992 чылдын сентябрь 27-де № 1-2806 болгаш № 2374 сүмелери).

Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына-даа, оларга деңизин черлерге-даа каян ажалдаан таварылгада ажал стажын түндүрүп, дараазында чурумну барымдаалап: Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына 9 ай ажилдааны кылдыр санаар (1993 чылдын февраль 19-та Хоойлуунун 25 чүүлүн 3 кезээ), Соңгу чүктү районнарына ажилдаанын ыныг аргабиле санаан календарлыг 15 чыл дээш пенсияны тыпсыр. Моңу улал билдинчир кылдыр тайылар болгаш төлөвде, дараазында мындыг чикетки төрөзлө. Хамааты (Моңуш Тожу кокууна (Кыдыкы Соңгу чүктү), 11 чыл, Кызыл хоорайга (деңизин чер) 8 чыл 3 ай ажалдаан деңизин черге 8 чыл 3 ай ажалдааны Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына 6 чыл 2 ай 7 хүн ажалдааны деңизин черге (8 × 12 + 3) × 12 = 9 × 6 = 2 ай 7 хүн). Ыңчаарга хамааты (Моңушун Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына ажалдаан пенсияны 17 чыл 2 ай 7 хүн кылдыр сапаттынар (11 чыл + 6 чыл 2 ай 7 хүн).

Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына ажалдаан пенсияны 14 календарлыг чылдан эвээш эвес болуп болза, 50 хар 4 ай назылында; 50 хар 8 ай назылында; 12 календарлыг чылдан эвээш эвес — 51 харлында болгаш оон-да ияй; 7 чыл 6 айдан эвээш эвес — 57 хар 8 ай назылында тыпсыр.

Нинти күш-ажыл стажы 20 чыл болган херезин кижиге пенсия тыпсырың чуруму.

Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына ажалдаан пенсияны 14 календарлыг чылдан эвээш эвес болуп болза, 50 хар 4 ай назылында; 50 хар 8 ай назылында; 12 календарлыг чылдан эвээш эвес — 51 харлында болгаш оон-да ияй; 7 чыл 6 айдан эвээш эвес — 52 хар 8 ай назылында тыпсыр.

База бир чикек. Нинти күш-ажыл стажы 20 чыл болган Ондар деп херезин хамааты (Моңуш-Тайга) кокууна (Кыдыкы Соңгу чүктү), 10 чыл, Улуг-Хем кокууна (деңизин чер) 2 чыл ажалдаан деңизин черден чүгүлүп чурар. Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына ажалдаан пенсияны 15 чылдан эвээш эвес хамаатыларга Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына ажалдаан пенсияны дээш тыпсырың аргабиле хоойлу үндүрүчүлери баш бурунгаар болуп, көрүп кааны ол Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына 7 чыл 6 ай болуп (негеттинер). Ол дээрже пенсия тыпсырыңга тускай стажтын ортаа кезинден (7 чыл 6 айдан) хөй болуп турар болганда, херезин ол хамаатыга пенсия бээрнелер барымдаады бар болуп, Пенсия тыпсыр назылыг Ондар пенсияны тыпсырың мунчаар тодаргайлаар; херезин хамаатыларын пенсиялар ужурулду негеттинер назы-харында — 55 чылдан Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына ажалдаанын долу чыл бүрүзү дээш 4

айны, нинтизи-биле 44 айны эвээш 3 чыл 8 айны (4 ай × 11 чыл) казыр. Тодаргайлаарга, 55 хардан 3 чыл 8 айны казыр, хамааты Ондар Кыдыкы Соңгу чүктү ажилдааны дээш 51 харлык * 4 ай назылыг кылдыр санааш, аңаа пенсияны тыпсыр.

1993 чылдын февраль 19-та Хоойлунун ий болгаш оон-даа хөй ажал-төлдүг херезин чонга пенсия хандырылгалыг улал-на чингелделгил 25 чүүлүн 2 кезээнен аңгыда, өске негелдерин эвээш тодаргай сайгарып көрдүвүс. Ыңчаарга, ук үзүлдө көрүдүнгөн ол негелдер болза пенсия хандырылгалыг талазы-биле кол Хоойлууну — 1990 чылдын ноябрь 20-де Хоойлуунун негелдеринге дүштүр турар.

Кыдыкы Соңгу чүктү районнарында болгаш оларга деңизин черлерге доктаамал чурттап турар негелдерге, балыкчыларга, устывышчы аңчыларга пенсиялар харназы эвээш болурун 1993 чылдын февраль 19-та Хоойлуунун 26 чүүлү-биле доктааткан; ол-ла ажалдаан оларын күш-ажыл стажын эр кижини 25 чыл, херезин чончуну — 20 чыл четкенде, эр херезинерге — 45 харлында пенсияны тыпсыры көрдүнгөн.

1993 чылдын февраль 19-та Хоойлуунун 25 чүүлүн РФ-тин Чонун социал камгалап аямызын болгаш РФ-тин Соңгу чүктү талазы-биле күрүмнүн 1993 чылдын сентябрь 27-ле кады бадылаан сүмелеринге дүштүр мунчаар ажаллаар көрдүнгөн. Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына болгаш оларга деңизин черлерге ажилдаан үезин бүдүн чартык хемчээлдиг кылдыр күш, ажалдык нинти стажына, э ол ышкан күш-ажылын оңзагай байдаларында хамаарыштыр чингелдени үндешин-биле пенсия тыпсыры тускай стажына кыдыкы санаар. Нинти үндешинери барымдаалап тыпсыр пенсияларын (пенсиялар — назы-хар талазы-биле пенсиялар дугайында 1990 чылдын ноябрь 20-де Хоойлу-

нун Хоойлу-биле Соңгу чүктү эвээш сангыг уластурунун 11 чүүлү), күш-ажыл оңзагай байдалдарына ажалдап келгени дээш чингелделгил кылдыр тыпсыр пенсияларын (ол-ла Хоойлуунун 12 чүүлү), күш-ажыл стажы четпес турда, тыпсыр пенсияларын (Хоойлуунун база 15 чүүлү), а ол ышкан Кыдыкы Соңгу чүктү районнарында болгаш оларга деңизин черлерге доктаамал чурттап турар негелдерге, балыкчыларга, устывышчы аңчыларга хамаарыштыр 1993 чылдын февраль 19-та Хоойлуунун 26 чүүлү-биле доктааткан чингелделиг үндешин өзүгаар тыпсыр пенсияларын дугайында табылгырлап турарым ол. Ыңчаарга тускай стажы бүдүн чартык хемчээлдиг кылдыр санаарына ук стаж Кыдыкы Соңгу чүктү районнарына болгаш оларга деңизин черлерге чедип алган турар ужурулду.

Журналист. Светлана Дырткы-Караевна, чингелде ол социал пенсия Тожу бугу доктаамал чурт-такчыларыга хамаарыштыр ирги бе.

Хары. Бо талазы-биле нормативти тодаргай доку-мент амдызында алдырмаан.

Ажал төлөвиринге район коэффициентин доктаалы кан кокуунарда чурттап турар хамаатыларга күш-ажыл пенсияларын алакы болгаш үстүкү хемчээлдерин база социал пенсияларын хамаарышкан район коэффициентин ажалдап тургаш тодаргайлап (1993 чылдын февраль 19-та Хоойлуунун 30 чүүлү), Пенсиялар үстүкү хемчээлин доктаалы барымдаа кылдыр ажаллаар район коэффициентин үстүкү хемчээли 1,5.

Журналист. Район коэффициентин хемчээли бистин республикага моңг мурунда 1,3 кылдыр доктааттынган болганда, моңг сонгаар пенсияларга 20 хууну немээр апаар ирги бе, Светлана Дырткы-Караевна?

Хары. Ол хемчээл бистин республиканын девискээлдеринге чогуу чеже болурун Россия Федерациязынын Чазанын ам хулээп алыр доктаалы-биле тодаргайлаар. Кыдыкы Соңгу чүктү районнарынын болгаш

(Төңүзү 2-ги арында).

ТЫВАДА ЧОННУҢ ПЕНСИЯ ХАНДЫРЫЛGAZYHДА ЧАА ЧУУЛДЕР

(Товтуу. Эгеян 1-ги арпнда)

Тыва улусунда пенсиялардын хандырылганын аныктоо...

мызынча организм-методик...

Моон мурунда бугу чылдар...

Чая пенсияларын тпсы...

газын айыткан нормативти...

1983 чылдын февраль 19...

Ол дугайында чонга...

Светлана ТАМЧАИ.

МАЛЫВЫСТЫ ТӨТЧЕГЛЕВЭЭЛ

Тыва улус ССР-ге каттык...

Өмүлгө каттыккан, ийле...

тар түсө. Ажылдарга база...

Бо чоокку чылдарда мал...

Черниц кечиин четтирер диге... ШЫН САЙЗЫРАДЫР

Шара чаш шаарыста бист...

буруну-биле Чон Сибирин...

«Шекпээр» совхозтун Даг...

Сарыыл чок, чалгаа-дыр...

Бичач урезини хол-биле...

Хемчик адыкээрден ала...

1986 чылда пенсиялаан соо...

АМЫДЫРАЛДЫҢ ҮНДЕЗИНИ

Кандырга арга-биле амьда...

Суурларга чурттап, аял...

Эрзин суурун чурттап...

Ордын азырап өстүрүп...

ган өстүрүп чоруп кижилер...

Ол хирезинде сөөгү үлө...

Эрзин кожуунун дөрт...

Эрзин суурун чурттап...

Ордын азырап өстүрүп...

Чоокта чаа, май айны ор...

«Мерен» коллективни...

Суурлар чурттапчылари...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

Эртен кожуу чагыраанын...

Коллективни агылдар тара...

Бичаада чаа чамдык к...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

тар. Эртен кожуу чагыра...

Коллективни агылдар тара...

Бичаада чаа чамдык к...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

Шара чаш шаарыста бист...

буруну-биле Чон Сибирин...

«Шекпээр» совхозтун Даг...

Сарыыл чок, чалгаа-дыр...

Бичач урезини хол-биле...

Хемчик адыкээрден ала...

1986 чылда пенсиялаан соо...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

Каванын барында дыка...

Бистин республиканын та...

Шара чаш шаарыста бист...

буруну-биле Чон Сибирин...

«Шекпээр» совхозтун Даг...

КУР-ЧЕР СУУРГА БАЙЫРЛАЛ

Дыштаныр хунер бугу...

Ордын азырап өстүрүп...

вада арат, тараачын аял...

Ордын азырап өстүрүп...

чон сонуургаан. Оларны...

Хол бембүүне нитизи...

Хел-шыдырага 16 шы...

Хол бембүүне нитизи...

Куулар ЛАА-СУУРП.

Хол бембүүне нитизи...

ТАРЫЛГА ШӨЛҮ ДАШТАЛГАН

Шара чаш шаарыста бист...

буруну-биле Чон Сибирин...

«Шекпээр» совхозтун Даг...

Сарыыл чок, чалгаа-дыр...

Бичач урезини хол-биле...

Каванын барында дыка...

Бистин республиканын та...

Шара чаш шаарыста бист...

буруну-биле Чон Сибирин...

«Шекпээр» совхозтун Даг...

Хемчик адыкээрден ала...

1986 чылда пенсиялаан соо...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

КЫРГЫЛДА ДООЗУЛГАН

Чуу-лаа чуве эгели, те...

Ордын азырап өстүрүп...

Ордын азырап өстүрүп...

Дуурелдиң кыйгызы

ИЕНИҢ КИЛЕНЦИ

УКРАИНАГА БОЛГАШ БЕЛОРУССИЯГА СОНГУЛДАЛАР

МОСКВА. Россияны ажилдакчылары Украинага болгаш Белоруссияга болган сонгулдаларны...

БОТ-КОНТРОЛЬДУ САЛБАС

ДЖАКАРТА. «Демократияны болгаш парламентти хосту...

ЧУУ-ДАА ШАПТЫКТАВАС

ПЕКИН. Кытайны кургаг чет кезеви болгаш ол отту...

«ХАНАЛАРНЫ ЭВЕС, А КӨВУРГҮЛЕРНИ ТУДАР»

БЕРЛИН. АКШ-тын Президентини Билл Клинтон...

ХОРВАТ УДУРТУКЧУЛАРНЫҢ НЕГЕЛДЕЗИ

ЗАГРЕБ. Хорваттарны удуртукчулары сербтерни...

ЭРГИ ПРИНЦИПТЕР ХЕВЭЭР АРТАР

СЕУЛ. Ийи көөй таланы аразына белки денелге...

ТАПВЫН ПЛАНЫ ХҮЛЭП АЛБАС

КНО. Женева Россияны, АКШ-тын болгаш Евро...

ЭДИП-ЧАЗААР АЛБАН ЧЕРЛЕРИ

УЛАН-БАТОР. Моолда төптүктен 14 эдип-чазээр ал...

ХЕРЭЖЕННЕР ХҮРЭЗЗИ

ПЕКНИ. Бистин хүнеривиске төдир үрелдейн ар...

18 ЧЫЛДА КАРА-БАЖЫНГА ШИИТКЕН

ХАНОВ. Хошимин хоорайны № 32 аптеказыны э...

ПРЕЗИДЕНТ БОЛУРҮН КОРДАП ТУРГАН

СЕУЛ. Мурнуу Кореяда эн улуг «Хенда» дээр...

Бөгүнгү амыралды, нийтиселди та кавды ко...

1994 чылдын май 27-ден 28-ге дүнесинде Моол...

Бо коргунч, дүвуренчг байдалга сеткил-сагы...

КОРТУК ЧОРУВУСТУН

УРЖУУ

Улуг Тыва дээр өрөпөл келген бичи тыва кызымыс...

А бисте кавды-дыр? Чуу-даа болбан деп, харын-даа...

Май айны сөөктү хүнери-де биста республикамыстың...

Ол коргунчт болушкун май 27-ини дүнесинде болган...

Мени бо чууду бижиря-че, не кижини килени, бо черини...

Кыс урулардыг кижэ болганмыда, бодумук төрөи төдүмү...

Аязны оронга ол кезеж кымчин-даа оман, чараш ол...

Ажыл-чорук айы-биле Сегел деп кайгамыктыг эрг-баардыг...

Боттарымыс оларга болжуп, түден-даа кортпас, кылдыр өрөдүп...

Савлана ДОНГАК, ТДЛТЭШИ-ни эртем ажил-дакчымы.

Темниг кижилер кедергей чүдүлгүлү дүрөк үеи бо. Бичтаг түрөп турган, кам атыж-чал...

Борху акый суугар болдо-ро. Алаанын амы-тыны үскен кижэ дүрүлүп...

Сегел чурттуг бичи Алаанын амы-тыныдан чарыгалган бичи...

Борху акыйны урулар шүптүзү кончүг эки кижизит-тинен...

Сенел тываларны салым-хуу төгүзү карыи болжусу кээргенч чон болгай...

Чик шитке алган, джир артып үе бээр аргалар оларда бары билдингир...

ӨЛҮРҮКЧҮЛЕРГЕ ӨРШЭЭЛ ТУРБАЗЫН!

Өшкен ол кылар, Бшкен джи турбас. (Тыва үлөгөр домак.)

Бурган кижини чөлүг кылдыр чапал каан. Кады чуртап турар чоңунга...

түрбазын дие, частырыг эвес боор. Раднога, телевизор...

«Чуу адам салымны баж кижэ боор мен. Хан төрөл хадимма...

«Өдүмде болмаг көк» дээрн шыкшап, ол хүн, чаштып келген...

«Өдүмде болмаг көк» дээрн шыкшап, ол хүн, чаштып келген...

хевээр калагалаттындыл арткаг чегге, хүндүлөөдө, чууга-соот...

«Ийи чүг ажыг кылдар иштинде улуг Тывадан аашкаар, Моолд күрөңүни дөвсөзүгү...

«Бугу-ле кем-херек үлдүг-димишкерины мелегерди апагалашкыны...

«Сая МАЛНАК, ТДЛТЭШИ-ни эртем ажилдакчымы, шүдүкчү»

ДАШТЫКЫ ААЛЧЫ

Республиканын урулар-ныг түбөрүлөз эмнелгенин...

ражылга-концертти органи-застааннар.

Кадын Гертруд Стурше Швейцария Стоктольм хоорайында христиан шажын...

орус, тыва дилдарже Нележ-да Натий-оол, Татьяна Кандаурова...

«Солун чууганын соонда аалчы кижэ бурчунге «Би-нин уруларга бичи» — гажок»

Раиса ОНДАР.

